

Pataki Kálmán – Tódor János

Katonahalál békében

Miért lesznek öngyilkosok a katonák? Miért kísérlik meg mind gyakrabban az önfel számolás e legvégletesebb formáját?

Azzal minden pszichiáter és pszichológus szinte kivétel nélkül egyetért, hogy a többségében szerencsére befejezetlenül maradt akcióval az individuum mindig segítséget kér, föl akarja hívni valamire a figyelmet. – Valamire, ami behálózza, túlnő rajta, felemészti. Amivel szemben esendően tehetetlennek és kiszolgáltatottnak érzi magát. És ami annyira ránehezül személyiségére, hogy sem módja, sem ereje nincs hatása alól kivonni magát.

A katonaság, mint minden totalitárius, hierarchikusan tagolt parancsuralmi szervezet, engedelmes gépként kívánja uralma alatt tartani az egyént. A hadsereg amíg csak létezni fog, nem lehet más. Demokratikusnak nevezni pedig merő cinizmus.

És hasonlóképpen, az individuum, vagyis az érző, gondolkodó ember is mindig azon fog igyekezni, hogy kibújjon a lélekszorító vasmarokból.

Ez kinek-kinek habitusa és szerencséje szerint sikerülhet. Érzékenysége és öntudtságának mértéke szabja meg, hogy az egyén miként reagál a függőségből következő – és éppen ezért igazából ki sem védhető – megáláztatásokra.

Az öngyilkosságot megkísérlő (vagy befejező) katona végső elkeseredésében folyamodik az önpusztításhoz, még hozzá azért, hogy ilyen drasztikus módon hívja föl magára a figyelmet.

Úgy próbál védekezni, hogy önmaga ellen támad.

Bár megbízható, naprakész adatokhoz meglehetősen nehéz hozzájutni, szakértők becslése szerint a vizgált időszakban (1990) negyven-ötven sorkatona lelte halálát a seregben.

Közülük tizenheten önzeükkel vetettek véget életüknek. Ugyanebben az időszakban hét tiszthelyettes és három tiszt végzett magával. (Tíz évvel ezelőtt huszonhárom kiskatona és hat hivatásos hajtott végre befejezett öngyilkosságot.)

A laikus számára talán meglepő, hogy a hadseregben kevesebb öngyilkosságot regisztráltak, mint az ugyanakkora számú civil lakosságnál.

A húsz és harminc év közötti civil populációban, amelyből a sorállomány zöme is kikerül, 1988-ban százezer főt alapul véve negyven fő volt az öngyilkosok száma. Ugyanebben az évben a seregben harminchárom (huszonnégy sorállományos katona, négy tiszthelyettes, öt tiszt) öngyilkosság történt.

A szakirodalom szerint a kísérletek száma körülbelül tízszerese a befejezett suicidiumoknak. 1990-ben országosan háromszázötvenhat kísérletet jegyeztek föl.

A Központi Katonai Kórház Mentálhigiénés és Pszichiátriai Osztályára abban az évben száznál is több beteg vetett föl öngyilkossági kísérlet miatt. Közülük hetvennégyen már a polgári életben is hajtottak végre ilyen cselekményt. Vagyis az önpusztítók több mint egyharmada (amennyiben a pesti adatokat vesszük alapul) már korábban is próbálkozott.

Az elkövetési módokat illetően lényeges eltérések figyelhetők meg. A civil öngyilkossági kísérleteket legtöbb esetben önakasztással, gyógyszer beszedésével valósítják meg.

A hadseregben ezen a téren uralkodó végrehajtási szokások közül azok a leggyakoribbak, amelyeket a polgári börtönökben az elítéltek is előnyben részesítenek.

Így például a Honvédkórház pszichiátriájának nyilvántartása szerint a katonák hatvan esetben megmetsztették (falcolták) mgukat, harmincöt ízben idegen testet nyeltek, és csak harmadik helyen szerepelt a civilben "legnépszerűbb" forma, a gyógyszerelés (harminc alkalommal). A katonaeorvosok, pszichiáterek szerint nem is mindig a militáris konfliktus, a szolgálatra való alkalmatlanság, illetve annak személyiségen elhatalmasodó tudata áll a demonstrációk mögött. A katonák nagyon gyakran "magukkal cipelik" a seregbe otthoni problémáikat, egzisztenciális gondjaikat. A konfliktus-tűrő képesség hiánya, a beilleszkedési zavar, az antiszocialitás, a mentálisan leépült személyiség szerkezet már korábban is jellemzi az egyént.

A megszokott környezetéből kiszakított, amúgy is labilis személyiség képtelen alkalmazkodni a megváltozott feltételekhez. A rideg, nem egyszer agresszív rezsim – lényegéből következően – természetesen nem tud és nem is akar mit kezdeni ezekkel a "civil nya-

valyákkal". Illetve kizárólagos feladatának tekintik, hogy letörje őket. A dresszírozás célja az egyén megtörése, hogy személyiségétől megfosztva illeszthesse a militáns gépezetbe.

Persze a következtetések illetően levonásától ózzkodnak a katonai lélekgyógyászok.

Elvégre nekik csak az a dolguk, hogy igyekezzenek legjobb tudásuk szerint megreparálni, ami eltört. Csakhogy ők is nagyon jól tudják, hogy a katonai szolgálatra való alkalmasság nem a sorozásnál dől el. Sőt, amióta az ottani orvosi vizsgálat – ami sokkal inkább katonok szórakozott böngészését jelenti – merő formalitás, egyre több olyan fiú kerül hozzájuk, akiről messziről üvölt a szolgálatra való alkalmatlanság.

Egy olyan fiúval például, aki eljutott addig az elhatározásig, hogy hét vágást ejtsen a csuklóján, felelőtlenség lenne tovább kísérletezgetni. Kevés a valószínűsége, hogy akiben ilyen pengemélyen él a sereggel szembeni mindenre kész ellenkezés, valaha is meggoncolná magát.

Mert az alkalmasság elhatározás kérdése is. Ám nem elsősorban az orvosé, sokkal inkább a páciensé. És ez még akkor is így van, ha a katonaeorvosnak elvileg kutya kötelessége lenne az öngyilkosokból is hadrafogható fiúkat faragni. Csakhogy az orvost, a katonai mellett a hippokratészi esküje is köti. No meg a saját lelkiismerete.

Így azután az előbb említett száznál is több beteg főből a pesti katonai kórház pszichiátriájáról száztizenegyet állítottak a felülvizsgáló bizottság elé.

De országosan is jellemző, hogy a mentálhigiénés osztályokra bekerült (nem csupán az öngyilkossági kísérletes, hanem az egyéb személyiségzavar miatt kezelt) katonák mintegy hatvan százalékának a leszerelését javasolják.

*

A Budapesti Honvéd Kórház Mentálhigiénés és Pszichológiai Osztályának kétemeletes

blokkja előtt tompazöld színű katonai mentőautó áll. A söfőr kényelmesen elterpeszkedve ül a volán mögött, s a lehúzott ablakon át füstkarikákat ereget.

Közvetlenül a bejárat mellett, gyakorló-nadrágos, könnyű khaki inget viselő, magasra nőtt katona támaszkodik egyik vállával a falnak. Surranós jobb lábát a lépcső második fokán pihenteti. Tőle karmyújásnyira szürke pantallós, zubbonyos, antantszijas fegyőr csücsül fél fenékkal a pad háttámláján.

Egészen közel érve már jól kivehető, hogy Ők ketten egymáshoz vannak láncolva. A talán másfél méter hosszú vezetőbilincs apró fémkarikaí a csuklónál érnek véget. Mindkettőjükön karperec, amit a smasszer dzsekijének mandzssettája diszkréten elrejt. Annál szembeutóbb a kiskatona meztelen csuklóján.

Fittyet hányva a fogolykísérésre vonatkozó büntetésvégrehajtási szabályokra, a pocakos fegyőr, akinek derékszija fölött fölcsúszott zubbonya látni engedti a fehér atlétát, komótosan egy doboz Sopianaet vesz elő a zsebéből, és odakinálja a rabnak.

Az emeleti lépcsőfordulóban csíkos pizsamanadrágos urak komyadoznak, a falnak támasztott székeken, és szolgálatkészen igazítják útba a különböző doktorok felől érdeklődőket.

A csapóajtón túl éltebb, rózsaszín frottír fürdőköpenyes asszonyok csevegnek. Akárha egy HM üdülő társalgójában lennének, kávéidőben.

Csak a folyosó végén látni katonakorú fiúkat. Magukba roskadva ülnek a fehér műanyag székeken, nem nagyon váltanak szót egymással.

Legtöbbjükön kimenőruha van, de akad köztük gyakorlós, kék honvédségi melegítő, tomacipós fiatalember is. Ketten kék-fehér csíkos frottírköpenyt húztak a pizsamájukra.

Az **“öngyilkosok klubjának”** minden olyan kiskatona tagja lehet, aki legalább egy értékelhető kísérlettel rendelkezik.

Az eredmény (illetve az eredménytelenség) dokumentálására az alakulat egészségügyi szolgálata a hivatott. Akinek ez az **“igazolás”** az egészségügyi kiskönyvébe bekerül, jogot szerez arra, hogy hetente egyszer, kedden délelőtt résztvehessen a **“klub”** soros összejövetelén. Zártkörű ez a társaság, még ha ez a tény a klubtagokat nem is tölti el büszkeséggel. Mindamellett egyfajta kiváltságot jelent: a halálból visszahozott (és eképpen továbbra is sorkatonai **“életre ítélt”**) önpusztító hetente legalább egyszer **“kirepülhet”** a laktanya gyengélkedőjéről, ahol a kísérlet után egy ideig – biztos, ami biztos – megfigyelés alatt tartják.

Gábor, akitől az öngyilkosok klubjának működésére vonatkozó értesüléseimet szereztem, ezzel együtt azt mondja, hogy szar az egész.

No nem a **“klub”**, hanem ami ezzel együtt jár.

Abban a pesti garnizonban, ahol ő él, de korántsem virul, például a hadnagya kifejezetten allergiás az egészre. Őt sem tekintik másnak, mint hülye és szemét lógósnak. Hogy a pszichiátriáról mi a véleménye a derék hadnagy úrnak, azt aligha túri a fehér papír. Ha esetleg valaki mégis kíváncsi rá, azt ajánlom neki, hogy asszociáljon a ló egy bizonyos (páratlan) alkatrészeire.

Pillanatnyilag azért dühös Gáborunk, hogy a hadnagya mentővel hozatta a **“diliszeánszra”**, nehogy véletlenül eltévedjen a nagy magyar faluban, aminek amúgy a szülőttje, és közel húsz éve koptatja a flaszterjét.

Gábormak bevonulása óta ott parkol a kocsija a laktanya előtt, azzal megy kimenőre, azzal jött eddig az öngyilkos-terápiára is. De hát mostanság olyan jól megy a honvédségnek, hogy neki külön kocsi jár, sofőrrel, mi egyebek... Hiába, egy hadnagyocska nagyobb úr a seregben, mint egy spórolós **“karcsúsító”** miniszter...

A hadnagy különben csak vigyázni akar a rábízott bakára. Gábornak azt mondta, hogy azért ad alá mentőt, nehogy csellengés közben véletlenül valami baja történjék.

Szabados Ilona a foglalkozást vezető asszisztens, talpig fehérben, kedves szemüveges arccal, egyből kiszúrja (vajon miből?), hogy én lehetek a betolakodó, aki kíváncsi a processzusra. Szelíden, de jogosan megró, amiért múltkor megígértem és mégsem jöttem.

Szabadkozom, tehát (most itt) vagyok.

– Na jöjjenek, fiúk – tereli a fehér ajtó mögé a kint várakozókat az “öngyilkosok klubjának” főnöknője.

A szoba, nincs rá jobb szó, meglehetősen fantáziátlan. Fehér falak, szabvány dohányzóasztal, elkoszolódott támlájú, sárgásbarna huzattal bevont székek. Sehol egy kép, vagy poszter, ne adja isten egy csokor virág. E színek nélküli sivatagban kellene a fiúknak kitárni a lelkiüket”. Hát, mi tagadás az “öngyilkosok zártkörű klubja” jobbat érdemelne! A hivataln vendég legalábbis szebbre számított.

Amikor a terapeuta úgy mutat be a srácnak, mint aki a rádiótól jött, az egyik szűrős tekintetű, folyton tikkelő fiú a fejét rázza, s azt mondja, hogy ő nem járul hozzá, hogy magnóra vegyem, amit elmond.

Amikor megtudja, hogy nem kerül adásba, megnyugszik, s int, hogy oké, állítsam nyugodtan felvétele a készüléket.

A kis közjáték után Csaba rögtön belekezd:

– Szolnokra vonultam be, a légideszant-hoz. De aztán az elhárítás egy eléggé zűrés ügy miatt elhelyezett Abasárra. Egy rohadtul igénytelen laktanyába. Olyan helyre, ami szerintem a legeslegutolsó Magyarországon. És nem is tudom miért, kezdtek tönkretenni.

Küldtek otthonról csomagot, ami tíz nap alatt sem ért oda. Mentem volna eltávra, s a kapus visszaküldött, hogy koszos a cipőm. Kipucoltam, visszamentem, akkor meg azt

mondta, hogy nem stimmel valami az eltávom körül, menjek be az ÜTI-hez. Valami indokkal mindig megpróbálták késleltetni, visszatartani.

De nem is ezért, hanem elsősorban a családi problémáim miatt vagyok itt. Nem is tudom, hogy erről most beszéljek-e? – néz kérdésen az asszisztensre, aki bátorítóan bólogat a fejével.

Mindeközben Csaba idegesen pislog, az aca időnként kényszeresen meg-megrándul.

– Szóval a helyzet az – pillant most egyszerre kiszolgáltatottan és ugyanakkor számonkérően rám –, hogy a bátyám az úgynevezett kommandós bérgyilkosságban volt benne... Most a napokban volt a tárgyalás. Én úgy tudom, hogy emiatt helyeztek el Szolnokról. Pedig minden vágyam az volt, hogy ejtőernyőzhessenek, hogy deszantos lehessenek. Az ott egy elit alakulat.

Nagyon jól éreztem magamat. Mindenki a barátom volt. Ezen az új helyen senki...

Körülbelül öt hete vagyok a gyengélkedőn, mert már nem bírtam tovább. Valamelyik nap fölött az alezredes úr, hogy menjek le, mert ő úgy gondolta, hogy közelharcból nekem oktatást kellene tartanom a többieknek. Bevonulás előtt ugyanis versenyszerűen karateztam. Mondtam neki, elég érdekes lenne, de sajnos nem mehetek, mert nekem megállapították, hogy depressziós tüneteim vannak, meg beilleszkedési zavarom.

Erre elkezdte, hogy bajok lesznek, hogyha nem megyek le. Rádásul az öregek is fújnak rám, hogy nem kell őrségbe járom, meg belszolgálatot adnom. Nagyon igénytelen hely ez az Abasár. Szerintem a katonák kilencven százaléka bűnöző. Én nem vagyok fajgyűlölő, de nagyon sok bent a cigány csávó. Borotvával, bicskával, késsel járkálnak. Meg tudom magam védeni, nem arról van szó... De sok lúd disznót győz. Ez egy életveszélyes hely. Mindegyik romának van priusza. És ilyen emberek is adnak ott őrséget! Ők maffia-szerűen

működnek. Letűlnek veled kártyázni, ha akarsz, ha nem, és kifosztanak. Amióta fönt vagyok a gyengélkedőn, a szekrényemből mindenem eltűnt. Hátulról fölfeszítik, a lakat érintetlenül rajta van. Ráverik az emberre a HTK-t, mert "a betörés nem bizonyítható". A tolvaj meg a körletben árulja a cuccaidat...

Csaba monológja olykor megszakad. Nem tudni, hogy az indulattól vagy a keserúségtől fullad el a szava.

– Szüleim kiskoromban elváltak. A nagy-szüleim neveltek. De hát milyen az?! Az öreg-apám katoniszt volt, s természetesen abban a katonás szellemben próbált nevelni. Ordibált velem állandóan. Úgyhogy nekem már egyáltalán nem volt új, hogy odabent üvöltöznek velünk. Az öreganyámmal is cirkuszolt, ő meg totál idegbeteg. A bátyám miatt is veszekedtek, hogy ez mekkora családi szégyen...

A tévé, a rádió, az újságok hozták, sőt még könyv is megjelent róla, amikor még be sem volt bizonyítva, hogy ők tették.

A barátnóm sem jöhet hozzám látogatóba, mert a szülei nem engedik. Tiltják tőlem, nem akarják, hogy egy bérgyilkos öccsével járjon. Barátaim legtöbbször elvesztettem. A szomszédok is megszólalnak bennünket... Úgy néznek ránk, mint a leprásokra. Pedig a kisvárosban, ahol élünk mindenki ismert bennünket, hiszen sportolók voltunk.

Én egyre inkább úgy érzem, hogy nem tudok beilleszkedni ebbe a társadalomba.

Mert az, hogy elmegegyek a városomból, az kevés, nagyon kevés.

Nincs nekem már ebben az országban semmi keresnivalóm...

A bátyám javasolta, hogy menjek el a légi-deszantba. Ott megtanulok néhány dolgot, s ha leszerellek, majd közösen alkotunk valamit. Már úgy érte, hogy valamit rendesen csinálunk. Egy testőr kft-t, vagy ilyesmit...

Amiatt is szeretném, ha leszerelnének, mert félek, hogy valami jóvátehetlent te-

szek, ha felidegesítenek. Nem akarok visszaélni a tudásommal, de végsőkéig nem tudom magam visszafogni. Tragédiától meg az isten mentsen meg. Lenyomok valakit, elesik, beveri a fejét és kész. Elég ideges természetű vagyok.

Vigyázzba állok, tisztelgek, engedélyt kérek – mire a tiszt kiröhög. Azt mondja, hogy jól van, maradjál már, miért parádézol, mondjad inkább mit akarsz. A deszantban más volt. Ott komolyan vették az ilyen dolgokat...

Megvolt ez a gyilkosság, a bátyám két éves kislányát lehozták hozzánk.

Nem lehetett vele az utcára kimenni, pedig szeptemberben még szép idő volt. Féltünk, hogy a maffiózók bosszút állnak rajta. Ha ki is vittem, szaladtunk vele, mert mindig olyan érzésem volt, hogy megáll mellettünk egy kocs... És ez annyira nyomasztott, hogy teljesen kiakadtam.

Őrségbe néha már azon gondolkodtam, éjjel egytől háromig, amikor a derekam szétfagyott, hogy megszökök. Ha meg valaki elém áll, lelövöm.

Aztán rájöttem, hogy hülyeség. Ki kell tartani.

Fölmentem a gyenguszra és elmondtam a doktornőnek ezeket. Ő dönött úgy, hogy maradjak bent.

Engem a bátyám nevelt, együtt nőttünk fel. Ő tanított biciklizni, vele mentünk csajozni. És akkor egyszer csak látom az újságosbódében kirakva a Hóhétkommandó című könyvet, a bátyám képével. Ez annyira feldühített, hogy ököllel betörtem az üveget.

Nekem a legtöbb élményem hozzá kötődik. És most egyszerre ő a rossz, akit el kell pusztítani...

*

Az asztal körül helyet foglaló fiúk érdeklődéssel hallgatják Csabát, bár lehet, hogy inkább magukba, befelé figyelnek.

Viszonylag ritkán, akkor is legfeljebb egy-egy indulatszó erejéig kommentálják a történeteket.

*

A locsifecsi Gábor, folyosói informátorom, köztük a rangidős. Egy csontcsillaga van, örvezető.

Hogy e kompánia "feje" lehet, azt éppen rajparancsnoki beosztásának köszönheti. Ugyanis hagyta, hogy két újonca merő játékból pirospozsgásra pofozza egymást. Megfenyítették, laktanyafogságot, eltávozásmegvonást kapott, mire ahogy mondani szokták "ki-durrant".

Fölkerült a gyengélkedőre, ahol gyógyszerert vett be. Most is egyfolytában azt a hadnagyot csepi, aki szerinte a honvédség csúcsbunkója.

Meglehet, hogy tévedek, de ő aztán tényleg nem az a kimondottan öngyilkos típus. Legalábbis ránézésre.

Ellenben, ha a felülvizsgáló bizottság helyében lennék, a kék MN. feliratú melegítő Zoltánt azon nyomban "szabadlábra helyezném".

Cingár, majd kétméteres, sápadt fiú. Nem-hogy a többiekre, talán még sajátmagára sem figyel. Egyszerűen elképesztő, hogy ilyen árnyéklényeket sor alá vesznek...

Motyogva, alig érthetően beszél. Ujjaival apróra hajtogatott reklámszatyrot gyűrűkés.

Zolit határőrnek hívták be, Ady-ligeten volt pár hétig. Onnan, a szülei kérésére helyezték át a honvédséghez, az Ács utcába.

– Itt a laktanyában most nem bánt senki. De képtelen vagyok elviselni, hogy be vagyok zárva. Az az igazság, hogy sohasem voltam távol a szüleimtől – mondja, de alig tudja folytatni, mert hangja minduntalan elcsuklik, föl-föltör belőle a zokogás.

– Próbáltam én is lazán fölvenni..., ahogy a többiektől láttam. De... de legfeljebb órákra

sikerült. Én nem olyan vagyok. Nekem kint sem voltak barátaim... Csak a szüleim... Sajnálom őket, mert teljesen belebetegednek. Édesapám tíz kilót fogyott, amióta bent vagyok...

*

A mellette ülő fiún kórházi szerelés. Ő korántsem süpped magába. Sőt. Egyenes derékkal ül, karjait a mellén összefonva. Dacos büszkeséggel néz el társai feje fölé.

Amíg az előtte szólók eddig – talán a várva várt emberségesebb elbánás, avagy a leszerelés reményében – jobbára gyóntak, ő a megcsalatottak és kiábrándultak keserűségével számol be arról, hogy valamit végleg tönkretettek benne.

– Februárban, amikor megkaptam a behívóparancsot, írtam vagy öt levelet a kiegészítő, hogy ne vigyenek be, mert hathónapos kisfiam van. Hítegettek, hogy csak hat, vagy legfeljebb nyolc hónapra kell bevonulnom.

Amikor Szentendrére kerültem, szóltam a századparancsnoknak a kérvények miatt, de ő csak nevetett. Azt mondta, hogy jobb, ha elfelejtem és belenyugszom a dologba. Hinni különben is a templomba kell...

A kiképzés nagyjából le is ment, akkor kezdődtek a gondok, amikor az őrszázadhoz kerültem. Minden másnap nyomtuk a 24 órás szolgálatot. Tizenötöt havonta. Egy nap pihenővel. De egy nagy lófaszt lehetett pihenni, mert akkor kitalálták a munkacsoportot, meg mindenféle hülyeséget. Olyan is előfordult, hogy egyszerűen nem váltottak le időben bennünket.

Fáradt voltam, egyik éjszaka aludtam. Jött az ÜTI, kaptam érte öt nap fogdát. A fenyítés letelt, de azután folyamatosan lehúztak a kimaradásokról... Rámszálltak az öregek, beindultak a szokásos szívatások. Húsz vödör víz, két doboz ultra. Szó se róla, kicsit megkattan-tam.

A múlt hét végén végre kaptam kimaradást. Rohantam haza, erre az élettársam is kezdi, hogy válasszak, vagy ő, vagy a katonaság. Mintha legalábbis én tehetnék róla, hogy itt kell rohadnom...

Összebalhézunk, és ő elment a gyerekekkel. Leittam magam, meg bevettem egy csomó gyógyszert...

Zsolt szomorú szavai után a fiúk fásultan merednek maguk elé. Még az asszisztenső is elfelejti noszogatni őket.

*

Egy gesztenyebarna hajú, kimenőruhában feszítő fiú töri meg a csendet, akit Szabados Ilona Kálmánnak szólít.

Arról beszél, hogy őt is átverték, de nem a katonaságnál, hanem még az intézetben, ahol nevelkedett. Az igazgató azzal etette mindannyiukat, hogyha rendesen tanulnak és dolgoznak, akkor nem viszik el őket, mivel állami gondozottak.

– A kiképzést megúsztam valahogy. Egyedül az eskü előtti éjszaka rendeztek komolyabb műsort az öregek. Fölborogatták a kályhákat.

Kálmán, aki szakmájára nézve pék, abban bízott, hogy az ellátó századhoz kerül. Ebben azonban csalódnia kellett:

– A századparancsnok kitalálta, hogy mégsem maradhatok a konyhán, mert kevés fönt a létszám. Vissza kellett mennem a századhoz, ahol egyből ránk szálltak az öregek. Az volt a bűnöm, hogy az elején a konyhán melóztam, így szerintük nem szívtam eleget.

Kálmánra is az várt, mint a többiekre. Az őrségnek járó négy óra pihenőben is takaríthatott. A vasárnapi "katonai szünetben" meg nyírhatta a laktanya bársonyosan zöld fűvét.

De a váci századparancsnoknak ez sem volt elég. Állománygyűlésre magához rendelte a tiszteseit, és közölte velük, hogy szerinte ezek az első időszakosok túlságosan lazák.

Fogják őket keményebben.

– Az őrség előtt berendeltek bennünket a tisztések. Málhazsákkal a hátunkon, szatyorral a nyakunkban nyomtuk a fekvőtámaszokat. Ki meddig bírta... Éjszakánként nem hagytak bennünket aludni, óránként fölébresztettek. Szétrúgták a stólikat, kimaradásról visszatérve részegen összehányták a folyosót.

Nekünk kellett föltakarítani...

Egyik reggeli tornán kegyetlenül meghajtottak minket. Már előző nap is nagyon ideges voltam. Ahogy vége lett a tornának, elkezdtem ordítani az öregekkel, hogy most már elég, amit velünk csinálnak az már embertelen. Ez bent történt a mosdóban. Átmentem a WC-be, utánam jött két öreg azért, hogy megverjen. Ki akartam szökni mellettük, de neki-löktek az ablaknak. Utána teljesen kiakadtam, és beronyóztam.

(A ronyó az állami gondozott szlengben annyit tesz, hogy Kálmán magatehetetlen sokkos állapotba került, és karját többször is belevágta a betört ablak tühegyes üvegebe.)

*

– A terápia célja, hogy ezek a fiúk elviseljék a katonaságot – mondja Ilona asszony.

Hogy ami történik, az segít-e ebben? Tény, hogy a kiskatonák feszélyezettség nélkül kiönthetik a lelküket.

– Aki először van itt, az nehezebben nyílik meg. Tart attól, hogy esetleg az alakulatához visszajut, amit elmondott. Persze, amikor tapasztalják, akik sejtik, hogy hamarosan leszereklik őket.

Az asszisztenső elárulja, hogy a foglalkozás első félidejében szereplő katonák közül Csabát és Zoltánt hamarosan "lefűvezik". De a mindenkiben csalódott Zsoltnak is jó esélye van rá, hiszen félélves kisfiának a jelek szerint nagyon is szüksége lenne az apjára.

– Kétségtelen, hogy a srácok itt dédelgetve vannak. Szemünkre is vetik ezt az alakulatok

parancsnokai. De hát mi más lenne a mi feladatunk?

Sokszor vissza is élnek azzal, hogy ilyen jó dolguk van. Főleg a "csókosok", vagyis azok, akik protekcióval kerülnek a kórházba.

– Nemrégiben járt hozzám relaxációra egy pesti fiú, akit az apja nyomott be hozzánk. Egyébként lumbágóval kezelték, csak azért küldték át hozzánk, "elernyedni", hogy kellemesebben múlják neki az idő. Állandóan egy szörfös magazint olvasgatott, s egyszer elárulta, hogy ő "civilben" versenyszörfös. A lumbágójával együtt, ami csak a katonaságnál jött elő neki. Nem is titkolta, hogy mennyire únja a relaxot, ami mellel civilben kemény ezresekbe kerül annak, aki ilyen módon akar ellazulni.

Nos, Laci gyerek az utolsó foglalkozáson különösen fanciesali képet vágott, amikor föl tettem neki a kazettát, ami egy Jean Michel Jare muzsikával indul. Nem állhattam meg, hogy ne kérdezzem tőle, ugyan mi a baja. Csak ekkor merete megmondani, hogy mennyire utálja annak a franciának a zenéjét...

Szabados Ilona, akinek már kiszolgált katonafia van, figyelmeztet, hogy ne vegyem azért készpénznek, amit a fiúk a hivatásosokról mondanak.

– Ha figyelte, akkor a tiszt mindig bunkó. És vele szemben kivétel nélkül a sorkatonának van igaza.

Terápia ide, anyai tekintély oda, csak ezen a véleményen volt a saját fia is. Úgyhogy addig rágta Ilona asszony a férje fülét, amíg az atya kérdőre vonta az ominózus századparancsnokot.

Lehet, hogy mégis csak az apai tekintély a leghatásosabb pszichológia?

•

Tamásra az asszisztensnő már a foglalkozás előtt felhívta a figyelmet. Hogy civilben bőrféjű volt, a mostani frizurája alapján aligha

jöttem volna rá. Meg különben is, mi a különleges abban, ha egy katona tök kopasz?

Nos, Tamást legfeljebb punk-nak nézhetném, ha nem ezt a kincstári hacukát hordaná. A nullásgéppel megdolgozott szőke kobakon az ismeretlen Mester elől hagyott csak meg egy pamacsnyi tincset. Ennyiben másabb, mint egy békebeli porosz tiszt frizura.

De mégis csak van benne valami bizarr, hiszen Tomi azt mondja, hogy ezért is folyton cseszegetik. (Jut eszembe, velünk annak idején a seregben még a "hosszú" majdnem ötcentis hajunk miatt szórakoztak. Úgy látszik húsz év alatt hajhossznyit (se) változott a világ...)

Annak, hogy Tamás "rettentően agresszív" lenne, ahogy a terápiás füzetben áll, egyelőre semmi nyoma. Igazságosztó szenvedélyét azonban hiába is próbálná palástolni. Benne van minden megnyilvánulásában. Ahogy a szavakat ejti, ahogyan gesztikulál.

– Budaörsre vonultam, és már az első napokban kemény összetűzéseim voltak a tisztessel, aztán a tisztekkel is. Ki nem állhatom a bezártságot.

Én, amióta az eszemet tudom, szabad voltam, de idebent a szabadságom elveszett. Azt elvenni pedig, szerintem senkinek sincs joga az embertől. Olyanok szívattak, akik első időszakokban megúszták, elsumákolták a szívást. De biztos jól esett nekik, mert látszott a pofájukon, hogy mintakatonák akarnak lenni.

Fanatikus csürhe. Ezt én egyáltalában nem bírtam. Szóvá is tettem többször a társaim előtt is, hogy nem lesz ennek jó vége.

A rajparancsnokomnak is megmondtam, hogy vigyázzon magára, mert ha sokáig próbálkozik velem, szólok a haverjaimnak... Erre telekürtölte a laktanyát, hogy én egy köcsög szkinhed vagyok, egy faszfej, aki ráadásul még fenyegetőzni is mer.

Rámszálltak rendesen. Konyhamunka, takarítás, szöveg. A cigányok is megtaláltak, persze sohasem egyesével.

Dehát ők félnek, meg vannak halva a kimaradásért, ezért nem mertek bántani.

Egyáltalában miért kell nekem ezekkel összezárva lenni. A sorozáson is megmondtam, hogy gyűlölöm őket. Aki nem fajtiszta, azt ki kell irtani...

Tamás maga is észreveszi, hogy utolsó mondata a többiekben némi megrökönyödést vált ki. Hogy pontosan mit ért a fajtisztaságon, arra csak annyit mond, hogy aki nem magyar, annak ebben az országban semmi keresnivalója.

– Különböző szabálytalanságokért, főleg előljáróval szembeni tiszteletlen beszédért kaptam két hét laktanyafogságot, meg három hónap eltáv-helybenjárást. Kilenc hétig nem voltam otthon.

Nem tudom elviselni, ha ordibálnak velem. Olyankor dafke nem csináltam meg, amit mondtak. Más lenne, ha megkérmének rá. De nem néznek bennünket semmibe. Direkt olyan dolgokat csináltak velünk, aminek semmi értelme.

Csikket kellett keresgélni olyan helyen, ahol egy gramm csikk sem volt. Vagy egyfolytában a füvet nyírjuk, akár a birkák. Az év elején áthelyeztek egy sárbogárdi bázisra. Ott is hasonló volt a helyzet.

Tamás föliratkozott a gyengélkedőre és elmesélte az orvosnak, hogy fura gondolatai támadnak, amikor gépfegyver van a kezében. A doktor nem sokat teketóriázott, beutalta a Központi Katonai Kórházba. De a szabadságra éhes szkinhednek itt sem volt maradása.

– Rüheltem a kórházat, nem vagyok én dilis. Megléptem. A VÁP kapott el, és visszahoztak az idegosztályra. Utána föl akartam vágni az ütőeremet. Hiányoztak a barátaim, a családom...

A katonaságot világ életemben gyűlöltem. Egy nagy baromságnak tartom. Legalábbis ezt a magyar katonaságot. Ha önkéntes alapon menne a dolog, állítom szívesebben jönnének a gyerekek. Mert így semmi értelme.

Még ha normálisabb kiképzést kapnánk. De az is csak annyi volt, hogy lőttünk egyszer kilenc lőszerrel, meg egy trotillt fölrobbantottunk. Ezzel mit tanulunk? Semmit.

Ha az önkéntesség bejönne, akkor biztos nem lennének ennyien az ilyenek, mint mi, akikkel tele van az idegosztály.

Én nyíregyházi vagyok, erre elvisznek négyszázhusz kilométerre. Kinek jó ez? És mit akarnak ezzel elérni?

Odakint súlyemelő voltam, nem ittam, nem cigiztem. Ahogy bekerültem, lezüllettem. Néha még az arcszeszt is megisszuk kínunkban, csakhogy felejsünk. Pedig annál nincs undorítóbb. De ilyenkor legalább kikapcsol az ember...

*

Sándor minduntalan sírógörcsöt kap beszéd közben. Szabados Ilona alig tudja megnyugtani, hogy ne féljen, minden rendben lesz.

Ő is Budaörsre, a Petőfibe vonult be, de minden vágya az volt, hogy szülővárosába visszakerüljön. Testvérei is ott, Veszprémben töltötték le a kötelező időt.

– Akkor kezdődtek a bajok, amikor a kiképzés után szétszórtak bennünket a század szintre. Tíz öreg mellé két újonc került. Akkor már nem volt megállás. Találtak mindig valamit. Stokikat megcsinálni, surranót kipucolni, ágyat megvetni, a virágokat meglocsolni, merthogy az is volt nekik, Ha nem ugrottunk, homokot szórtak be, aztán leöntötték tíz vödör vízzel. Ha huszonkétéves volt a belszolgálatos, akkor huszonkét vödörrel kaptunk. Volt úgy, hogy éjfélkor.

A Petőfi laktanyában Sanyi szerint az öregek írják a szolgálatvezénylést, nem a tisztek. Egyértelmű, hogy a kopasz az, aki nem megy haza a hétvégén. Kimaradásról is lehúzzák őket, elvégre valakinek benn is kell maradni, amíg ők kimennek részegeskedni.

– Naponta három doboz cigarettám fogyott el. Én ebből jó esetben elszívtam tíz szálát. De rá voltam kényszerülve, hogy vegyek, mert egy doboz egy kör... Szinte az összes pénzem arra ment el, hogy ellássam cigivel az öregeket.

Sanyi, akinek lumbágója van, a gyenguszra sem mert befeküdni. Kérte az orvost, hogy szolgálatmentességre se írja ki, mert akkor lesz neki csak rossz világ.

– Egyszer, amikor már nem bírtam tovább, összegyűjtöttem egy csomó gyógyszert és beszédtem. Rosszul lettem. A kórházban tértem magamhoz...

*

Lassan már a második órája tart a heti lelki-masszázs, s a fiúk egyre türelmetlenebbek. Az asszisztensnő arra kéri őket, hogy még István, a legfrissebb "klubtag" székfoglalóját legyenek szívesek meghallgatni.

Ő tetőtől-talpig kincstári pizsamában, meglehetősen kába ábrázattal, kényseredetten mosolyog. Neki egyelőre nem sürgős. Egy napja mosták ki a gyomrát, és egy hétig még biztosan a hármás belgyógyászat lakója.

István Tatán volt katona. A hírközpontba, géptávirásznak osztották be. Beteg édesanyja hiába kérte, hogy helyezték a fővárosba egyetlen fiát. Ottani főnöke, egy őrnagy elutasította a beadványt.

A fiút annak ellenére besorozták, hogy gyermekkorra óta ideggyógyászati kezelés alatt állt, és erről papírjai is vannak. Ha stressz éri, súlyos beszédzavar, idegi alapú dadogás áll be nála.

– Az egyik reggel az őrnagynak kellett volna jelentenem, de nem tudtam. Leblokkoltam. Akkor a főnököm dühbe gurult és azt mondta, hogy mind a két jelentkezési formát másnap reggelig ötszázszor írjam le. Ha nem leszek vele kész, úgy szájon vág, hogy az

összes fogamat kiköpöm.

Isván éjjel-nappal írta, még szolgálat közben is, a géptáviróban is.

– Amikor meglátta, hogy ott is ezzel foglalkozom, a többiek előtt kigyúnyolt, megszegyénített. Olyasmit mondott, hogy én egy pesti strici vagyok, aki a haverjaival nyolcvan éves nagymamákat támad meg... Közbe akartam szólani, mire még jobban bepörgött és rákezdte, hogy a kurva anyámmal szórakozzak. Tudom-e én, hogy kivel beszélek. Nézzem meg a váll-lapját...

Hosszú hetek alatt István édesanyjának végre sikerült elintézni, hogy fia Budapestre kerüljön. Áthelyezték a hadműveletre.

Amikor már úgy nézett ki, hogy egyenesbe jönnek a dolgok, egy szerdai napon a barátja telefonált neki, hogy ő már nem bírja cémával. El fogja hagyni, mert nem akar egy katonával járni.

– Már pénteken elhatároztam, hogy be fogom szedni a gyógyszereket, ha a Katit elveszítem. Vasárnap, amikor kiengedtek, egyből hozzá mentem, de szóba sem akart állni velem. Kirúgott...

Istvánt, akiből idáig folyékonyan ömlött a szó, most előveszi a beszédzavar. Hebeg és szeméből potyognak a könnyek. Percek telnek el, mire újra megnyugszik.

– Fölmentem a barátomhoz, s ott szedtem be egy maréknyi Beloidot és Seduxent. Megmondtam neki, hogy mit csináltam. A Gyöngyösi útról gyalogoltunk be a kórházba. Idáig egyedül a menyasszonyom éltetett. Ezután nem tudom, hogy mi lesz velem...

*

1990. május 17-én este fél tízkor három ismeretlen ember csöngetett Tihanyi Gyula. Nyáry Pál utcai lakásán. Két egyenruhás és egy civil. Nem mutatkoztak be, csak azt mondták, hogy Lentiből jönnek és rossz hírt hoznak.

– A maga fia, Tihanyi Gyula honvéd ma öngyilkos lett. Délután kettőkor halt meg a zalaegerszegi kórház intenzív osztályán.

A kegyeleti bizottság – mert az volt a három ember – borgőzös lehellete betöltötte a szobát. Többet nem szóltak, csupán azt mondták még el, hogy a fiú a gyengélkedő harmadik emeletéről ugrott ki, összetörte a koponyáját és eltörött a nyakcsigolyája.

Az édesapa így meséli el a történetet:

– Egyedül voltam otthon, két kisebbik gyermekem, a kilencéves Annamari és a tizenhárom éves Gyuri a már asszony nagylányomnál voltak. Amikor a hírt meghallottam, azt hittem, hogy hallucinálok. Nem tudtm, mi történt velem. “Önök kicsodák?” kérdeztem még egyszer. “Azt hiszem rosszul lettem, nem értem, mit beszélnek. Miért jöttek?”

Megismélték. Amikor valahogy magamhoz tértem, arról faggattam őket, hogyan kerülhetett a gyengélkedőre a gyerekem, hiszen nemrég ment vissza makkegészségesen. Még nem tudtam az első, sikertelen gyilkossági kísérletről.

Nem válaszoltak.

A katonaságnál a fiam első élményei nem voltak valami felemelőek, hiszen nem szokott hozzá az ocsmány hangnemhez. Az eskütétel után elmesélte, hogy az egyik kiképzésen a kiképzésvezető robbanóanyagot, vagy talán aknát kerestetett velük a terepen. Korábban megtanulták, hogyan kell ezekkel bánni. A fiam találta meg az első szerkezetet, hatástalanította, ahogy tanították. Aztán megkérdezte az előjáróját, mit csináljon vele, hová tegye, hiszen erről nem volt szó az oktatás során.

“Kuss, baszd szájba a kurva anyádat!” Ez volt a válasz.

A kisfiam édesanyja, az én feleségem, egy évvel ezelőtt halt meg, hosszú, öt éven át tartó szenvedés után.

Amikor a fiamra így förmedt a felettese, ő azt mondta:

– Maga nekem többet ilyent nem mondhat.

Én nem kérdeztem a fiamat, mi lett a dolog következménye. Az első hónap után zászlóalj-írnok lett. Örömmel számolt be erről és arról is, hogy a lögyakorlaton kiváló eredményt ért el. Hetente, kéthetente hazajöhetett Zalaegerszegről. Órvezetőt akartak csinálni belőle.

Azután a téli hadgyakorlat során megtudta, hogy megölték egy sorkatonát. Nem öngyilkos lett, nem baleset volt, mint ahogyan állítják, hanem megölték. Erről az utolsó eltávozása idején beszélt nekem. Azt is mondta, ha leszerel, ebből ügyet fog csinálni. De erről addig ne szóljunk senkinek, mert baja lesz. Nem feltételes módban mondta, hogy baja lehet, hanem azt mondta, hogy baja lesz.

Hallgattam. Mégsem tudtam megmenteni a fiam életét.

Én 1990. február 28-án karkedvezmény-nyel nyugdíjba mentem a Taurusból. A fiam még ebben a hónapban beadta áthelyezési kérelmét a századparancsnokának, Dömény századosnak. Pestre szeretett volna kerülni, egy építőalakulathoz – akkor még voltak ilyenek –, hogy egy kis pénzt keressen, hiszen két kiskorú testvére volt még itthon. Kérte felmentését az írnoki feladatok alól is, hogy ez se legyen akadály. A kérését nem teljesítették.

Az utolsó eltávozásáról 1990. május 9-én ment vissza Lentibe a Bottyán János gépesített lövészdandárhoz. A vonat öt óra körül indult. Búcsúzaskor elmondta nekem, hogy nem bírta magában tartani a feszültséget, amit megölt honvédtársa halála okozott és beszélt az alakulat nyomozótisztjével. Ő azt válaszolta, jól van Gyula, ha visszajössz, írásbeli jelentést teszel arról, amit tudsz.

Ezután már nem találkoztunk többet. Lehet, hogy írt nekem levelet, de nem kaptam meg.

Azt kérdezi, hogyan kerül a gyengélkedő-re? A jegyzőkönyv nagyon ellentmondó. Azt állítják, hogy az ébresztő után egyedül volt a mosdóban, mosakodás közben esett el. Századparancsnoka szerint többen is voltak a

mosdóban, de a tanúk véleményére később a Kaposvári Katonai Ügyészség nem volt kíváncsi. Mindehol az szerepel, hogy egyedül volt, ami a katonaságnál igen ritka dolog.

Amikor a mosdóban elcsúszott – csúszás-gátló papucsot vettem neki nemrég – akkorát esett, hogy kizuhant a folyosóra, mert ott volt egy lambéria, amiben állítólag felhasította a torkát. A négy centis sebet öt varrattal kellett összefogni. Közben kitört két foga is, a jobb kettes alsó és a bal felső négyes. Mindez úgy, hogy az ajkai épek maradtak.

Uram, az én fiam szájában hordta a fogait, nem a száján kívül. Ha valakinek egy baleset következtében kiesik két foga, nem létezik, hogy ez ne hagyna nyomot az ajkán. És a fiam tudott esni, hiszen barnaöves ifjúsági karate válogatott volt. Tizenhároméves korában negyvenéves embereket tanított arra, hogyan kell esni. Az pedig fizikai lehetetlenség, hogy valaki esés közben egyszerre sebezze meg magát három ellentétes ponton, homorú és domború részeken, a nyakán és a száján belül egyszerre.

Ez volt az első kísérlet, hogy kioltás a fiam életét, azért, mert tud valamit.

Amikor utoljára itthon volt, meghoszabbította a gépkocsi- és motorvezetői jogosítványát, meg a vizijártasságját. Ezt azért is mondom el, mert a katonaságnál azt is mondták, hogy a fiam megbolondult, holdkóros lett. Márpedig ilyenek nem adnak jogosítványokat, az ilyesmi igen hamar kiderül.

Azt is mondták róla később, hogy ha a nevéen szólították, nem mindig észlelte, rágta a körmét, szemmel láthatóan ideges volt. Mégis beosztották harckocsi irányzónak a parancsnoki kocsira. Ha az állapotát többen észlelték, miért tették ezt? Nem féltek? Egy depressziós örült szétlőhetne volna az egész laktanyát.

Később a Pécsi Orvostudományi Egyetem szakértőit megkérdezte a katonai ügyészség, mi lehetett az oka a fiam "öngyilkosságának". Nem azt kérdezték, mi lehetett az oka a halá-

lának, hanem tényként állították az öngyilkosságot. Lelki indítékot keresgélve valamit kellett írniuk. A vélemény: az "öngyilkosság" oka visszavezethető az édesanyja egy évvel ezelőtti halálára, a menyasszonya abortuszára és az édesapja nyugdíjazására.

Uram, nekem semmilyen problémám nem volt a nyugdíjazással. Nem egyik napról a másikra éltünk. Ha kellett volna, segít a család is. A menyasszonyával is boldogok voltak, már mind a két család várta a leszerelést, az esküvőt. Volt lakás is, a gyerekeknek is lett volna helye.

A kihallgatásomra a fiam halálát követő harmincegyedik napon került sor. Addigra szellemi képességeikhez mérten a kaposvári katonai ügyészek fabrikáltak egy fikciót.

Közben meg akarták nekem magyarázni, milyen volt az én fiam.

A Legfőbb Ügyészség nyomozásfelügyeleti osztályán átnéztem az iratokat. Az egyik tanúvallomás szerint a fiam holdkórosként bolyongott éjszaka. Kovács Tibor főtörzsőrmester, ügyeletes napostiszt észlelte, hogy amikor a fiam azon a napon – a gyilkossági kísérlet napján – kilépett a mosdó ajtaján, véres papírzsebkendőt szorított az ajkára, majd engedélyt kért arra, hogy a gyengélkedőre mehessen.

Nem tudom, Lentiben a Bottyán János dandárnál rendszeresítve van-e a mosdóban a papírzsebkendő, vagy a honvédségi alsónadrágokra varrtak mostanában valamilyen zsebet. Mert csak ez lehet a magyarázata, máskülönben nem tudom elképzelni, hogy a fiam papírzsebkendőt szorított a vérző szájára. Ha csak arra nem gondolok, hogy előre tudta, hogy öt baleset fogja érni, és a zsebkendőt a kezébe vitte magával.

A szemtanú szerint, amikor kilépett a mosdó ajtaján, már zsebkendő volt a szája előtt. Ezután vágta fel a torkát az a bizonyos lambéria?

A huszonegyéves fiam egészséges volt, és az is kétséges, hogy 1990. május 17-én halt-e meg.

A menyasszonyának megírta, "kimostam a véres kimenőingem". Ezt már a gyengélkedőről írta neki, úgy május 11-12-én.

A kegyeleti bizottság ismét megkeresett május 21-én hétfőn. Azt mondták, két nap múlva legyen a temetés. De hát gyászjelentéseket is kell írni, védekeztem, a barátokat, a sporttársakat is értesíteni kell. Azután azt kérdeztem, tudnak-e valamit, hiszen az előző alkalommal megígérték, hogy újabb információval szolgálnak.

Azt mondták, hogy ők nem adhatnak információt, ők csak a kegyeleti bizottság. Mégis próbálkoztam, tudnak-e többet annál, hogy a harmadik emeletről esett ki?

"Mi ilyet nem mondunk, nem mondhatunk, hiszen nincs is a gyengélkedőnek harmadik emelete" válaszolták szűkszavúan. Ők azt mondták, hogy a második emeletről ugrott ki. Én elérhettem az előző alkalommal, hiszen sokkos állapotban voltam.

Az ügyészségen láttam a fotók között a gyengélkedőt is. Bizony ott a harmadik emelet.

Az utolsó katona, aki a fiammal utoljára élve találkozott, azt mondja, többször is be akart menni a végébe. "Várjál, mindjárt végzek", mondta neki ez a katona. És a fiam bement a végébe. Az első emeleti végébe, mert ez ott történt.

A katona nem látott a fiam kezében sósavat. A sósavas üveg az ügyeletes tiszt asztalán volt.

A vizsgálat megállapítása szerint a fiam a második emeleti végé 30x30-as szellőzőnyílásán át préselte ki magát, csak azt nem tudom hogyan, hiszen kétszer olyan széles válla volt, mint nekem. Rádásul ez a nyílás két méter magasban van. Ezt úgy próbálják magyarázni, hogy a végétre állt. A fényképeken a végén nem volt tető.

Nem látszik a sósavtól származó elváltozás az ablakkereten sem, márpedig a fiamnak sósavas volt a pizsamája, füstölt a szemtanúk

állítása szerint, és az orvos elsősegélyként levágta róla.

Vajon hogy férhetett ki a fiam azon a parányi résen úgy, hogy hozzá sem ért az ablakkerethez?

A hivatalos verzióban ez szerepel:

"A fia bánatában sósavat ivott, ezután kigrott az ablakon."

A fiam sotokán-karatés volt. Ez a sport önmagunk legyőzésére és az önmagunk feletti uralomra is megtanít, éppúgy, mint az élet tiszteletére. Kozma Erzsébet volt a fiam edzője, ő mondta, hogy a világon még soha nem lett karatés öngyilkos.

Amikor kizuhant a harckocsik által kőeményre dőngölt salakos földre, kilenc és fél méter magasból, betörtött a koponyája és eltörtött az egyik nyakcsigolyája. De a teste más részein nem volt semmiféle zúzódás, sérülés, csak a félig begyógyult sebe vérzett a nyakán. Márpedig, ha valaki ilyen magasból, ilyen kemény talajra zuhan, lába szétcsapódik ostorszerűen, és nem csak külsőleg, de belsőleg is sérül.

A nyomozóorvos szerint, miután a fiam sósavat ivott, a gyomortartalom részben a hasüregbe távozott, de savheminos anyagot találtak a nagycsepreszben is. A lyuk a gyomor alján volt, a nagycsepresz pedig jóval feljebb van, ez egy szűkebb rész. Ez olyan, mintha egy kerti locsolókanna alul kilyukadna, de a rózsából még mindig folyna a víz, jönne a vízsugár.

Az ovosszakértő azt is megállapította, hogy a fiamnak épek maradtak az ajkai, ép maradt a szájnyálkahártya és a garaton meg a nyelőcsövön sem látszik semmiféle elváltozás a maró folyadéktól. Még csak elszíneződés sincs.

Ha ez igaz, akkor csak úgy lehetséges, hogy egy csövön keresztül töltötték bele a sósavat.

Kértem, csináljanak röntgenfelvételt, nem teljesítették. Még fényképet sem készítettek a

fiamról. A kaposvári katonai ügyész, Gál János fatális véletlenre hivatkozva elmondta, nem volt kéznél fényképezőgép. De különben sem szükséges az ilyesmi, mert az ügy öngyilkossággként indult államigazgatási eljárásban.

A nyomozóhatóság nem rögzítette az ujjnyomokat sem. Nem vizsgálták sem a sósavas üveget, sem a végét, sem a szellőzőnyílást. Ám harmincnégy nappal a vizsgálat lezárása után dr. Gál az után nyomozott, volt-e a fiam menyasszonyának abortusza, és hogy összeveszett-e velem.

Nos, mi nem olyan családi életet éltünk, mint a Magyar Honvédség díszszázadának a parancsnoka, aki ahogy hallottam, kiirtotta az egész családját, mert nem vittek bort neki. Az én fiam nekem a legjobb barátom volt az életben.

Hónapokkal később a sósavas palackot Budapestre szállították, de a daktiloszkópiai vizsgálatok során értékelhető ujjlenyomatot, vagy bőrfoszlányt nem találtak. Pedig az én szegény fiam, ha tettét ő követte el, alaposan megmarkolta volna a palackot. Állítólag még a kupakját is visszacsavarta, úgy tette vissza az ügyeletes tiszt asztalára.

Azt mondják, a fiam vért hányt a végében. Csakhogy ez artikulálatlan hanggal jár, márpedig semmi neszt nem hallott senki. Pedig többen voltak ott.

A nyomozóhatóság elismeri a nyomozati hiányosságokat, de befejezte a vizsgálatot. Csak akkor nyomoznának tovább, ha bűncselekmény alapos gyanúját észlelnék.

Kértem, hogy temetésén legyenek kint azok a katonák, akik a barátai voltak.

“Ó, a fiának nagyon sok haverja volt” – mondták nekem. Az én fiamnak barátai voltak, nem haverjai. Megígérték, tele busszal

jönnek, és tudják mit kell ilyenkor tenni, hiszen nem először temetnek Budapesten. Akkor majd lehet beszélgetni a fiúkkal.

Végül négy kijelölt sorkatonát küldtek. Jöttek volna többen, de nem engedték őket. Akik itt voltak, azoknak is megtiltották, hogy szóba álljanak velem. Parancsba kapták, hogy senkinek semmit. Csupán az egyik katona mondta, hogy kihirdették a körlet előtt, megtalálták Tihanyi Gyula búcsúlevelét, amelyben arról ír, hogy családi ok miatt öngyilkosságot fog elkövetni. De ki találta meg ezt a levelet, ki hirdette ki, és egyáltalán ki látta?

Kértem a nyomozóhatóságot derítse ki, de megtagadták a nyomozást.

A sorkatona három előjárója füle hallatára mondta, amit mondott, és egyikük sem cáfolta meg. A laktanya parancsnokától nemrég levelet kaptam, abban azt írja, ilyen levelet senki nem talált, és hogy a fiamnak határidőnaplója sem volt.

Én a fiamat nemzetközi orvosszakértők jelenlétében fogom exhumáltatni.

A parancsnok felelős mindazért amit tesz, vagy amit tenni elmulasztott. Azzal hitegetnek minket, hogy testileg, lelkileg megerősödve kapjuk vissza gyermekeinket. Hát koporsóban kaptuk vissza őket.

Én már idegroncs lettem, nem tudom, meddig élhetek. Addig szeretnék, amíg a bíróság előtt felelősségre nem lesznek vonva a gyilkosok. Mindegyik gyermekemet nagyon szeretem, de ő volt a legjobb barátom.

Van még egy fiam, de remélem nem kap behívót, mert abból tragédia lesz. Ha fegyvert kap a kezébe, minden előjáróját a bátyja gyilkosának fog tekinteni.

(Folytatása következő lapszámunkban.)